

Skötselplan för Skullebo naturreservat

Länsstyrelsen
Östergötland

- Meddelande: Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning. En översyn bör göras senast inom 10 år för att bedöma behovet av revidering. Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen 2025. Planförfattare har varit Marika Sjödin.
- Referens: Länsstyrelsen Östergötland, Naturskyddsenheten, Skötselplan för Skullebo naturreservat.
- Kontakt: Enheten för skötsel av skyddad natur, Länsstyrelsen Östergötland
- Webbplats: www.lansstyrelsen.se/ostergotland
- Fotografier: Marika Sjödin. Omslaget visar liggande döda granar med påväxt av svamp och mossor.
- Kartmaterial: © Lantmäteriet
- © Länsstyrelsen Östergötland

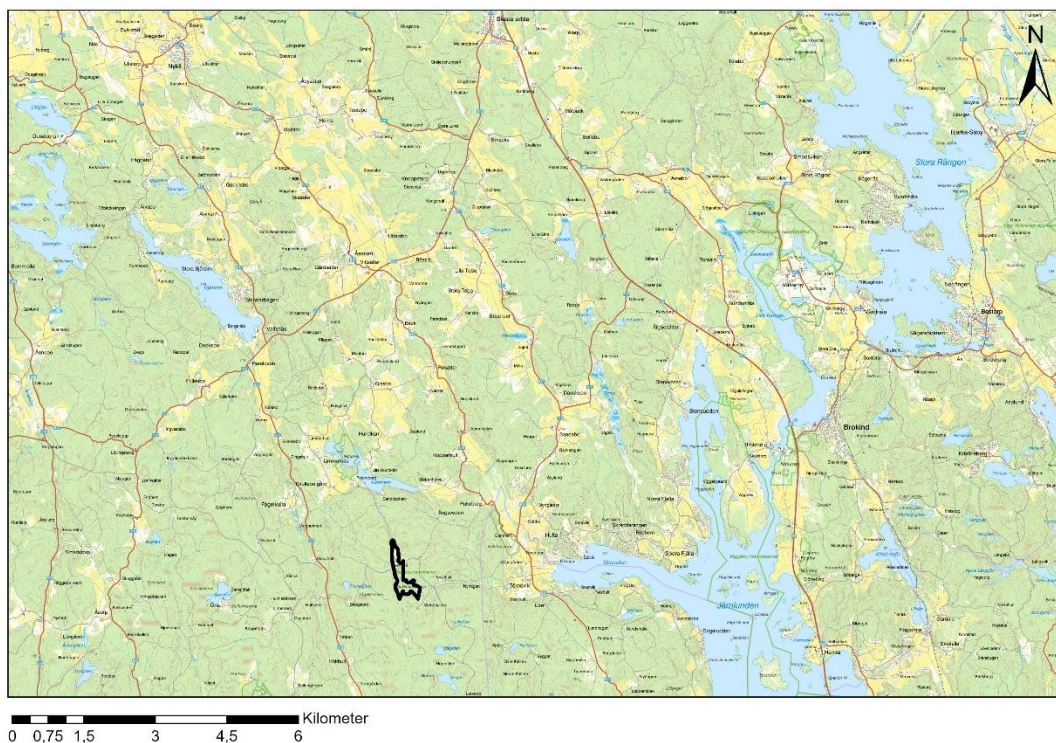
Innehåll

FÖRSLAG TILL SKÖTSELPLAN FÖR SKULLEBO NATURRESERVAT	1
Allmän beskrivning.....	4
Administrativa data om naturreservatet	4
Syfte, föreskrifter och skäl för beslut.....	5
Beskrivning av reservatet.....	5
Översiktlig beskrivning.....	5
Historisk och nuvarande vatten- och markanvändning.....	6
Kultuhistoriska lämningar	8
Områdets bevarandevärden	9
Natura 2000.....	13
Källuppgifter.....	14
Plandel.....	15
Syfte med naturreservatet.....	15
Disposition och skötsel av mark	15
Skötselområden	16
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	23
Jakt	23
Utmärkning av reservatets gräns.....	23
Tillsyn.....	23
Dokumentation och uppföljning	23
Inventeringar	24
Uppföljning	24
Finansiering av naturvårdsförvaltningen	24

Allmän beskrivning

Administrativa data om naturreservatet

Reservatets namn	Skullebo naturreservat	
NVR-id	2056741	
Beslutsdatum	2025-09-17	
Län	Östergötland	
Kommun	Linköping	
Areal	Total areal:	24,7 hektar
	Land:	24,7 hektar
	Vatten:	0 hektar
	Produktiv skog:	17,6 hektar
Natura 2000-naturtyper	9080 Lövsumpskogar*	1,2 hektar
) = Prioriterad art eller naturtyp i EU:s Natura 2000-bevarandearbete	9010 Taiga	13,1 hektar
	7230 Rikkärr	6 hektar
Prioriterade bevarandevärden		
Naturtyper:	Barrblandskog, medelrikkärr	
Arter/grupper:	Mossflora, lavflora, svampflora, fågelfauna	
Strukturer/funktioner:	Död ved, gamla löv- och barrträd, block och sten	
Kulturmiljöer:	Äldre våtmarksslåtter	
Friluftsliv:	Östgötaleden, flera anordningar för friluftslivet finns nära reservatet	
Övrigt	-	
Fastigheter	Fastighetsbildning pågår, Naturvårdsverket blir ägare	
Förvaltare	Länsstyrelsen Östergötland	
Lägesbeskrivning	Reservatet ligger cirka 10 kilometer söder om Skeda udde i Linköpings kommun.	
Vägbeskrivning	Från Skeda udde följ Haraldsbovägen. Sväng vänster vid Haraldsbo (väg 613). Sväng vänster vid skylten till Skogsvårdsgården. Kör i cirka 3,7 kilometer till parkeringen som ligger intill Skogsvårdsgården och skylten för Östgötaleden.	

Figur 1. Översiktskarta. Skullebo naturreservat är beläget cirka 9 kilometer väster om Brokind i Linköpings kommun.

Syfte, föreskrifter och skäl för beslut

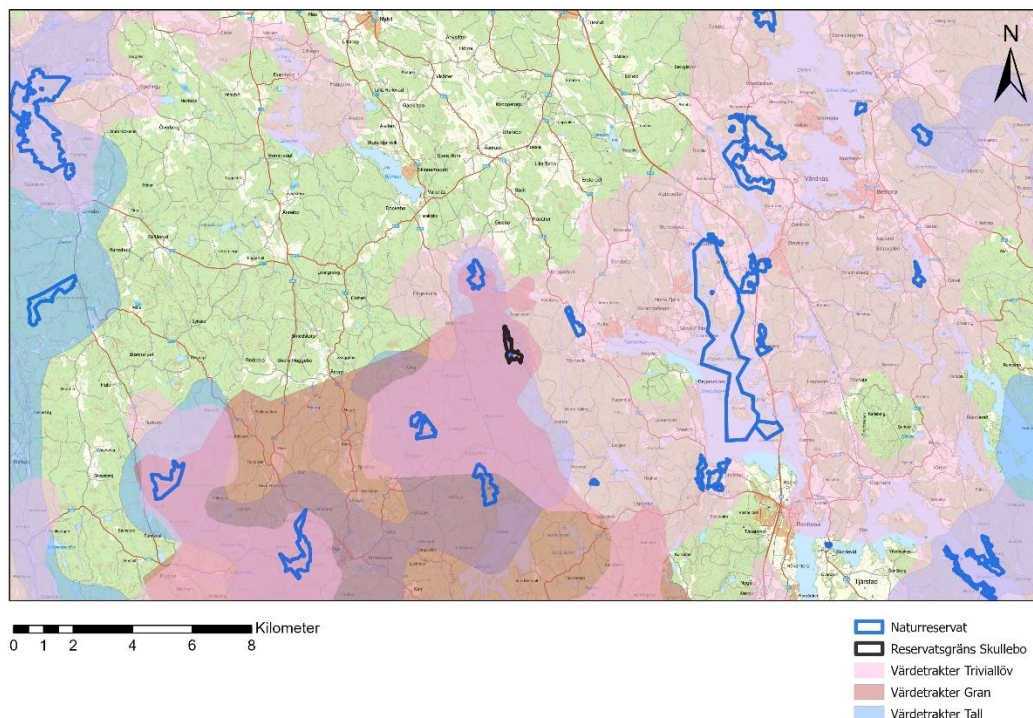
Syfte, föreskrifter och skäl för beslut ingår i beslutet om naturreservatet. Syftet finns även nedan i skötselplanens Plandel.

Beskrivning av reservatet

Översiktlig beskrivning

I Skullebo naturreservat finns gammal barrblandskog, sumpskog och kärren Svensbokärret och Skullmanskärren. Kärren är klassade som medelrikkärr och här finns flera arter av exempelvis mossor och orkidéer som visar på det.

Området karaktäriseras i sydvästra delen av stora block vilket gör terrängen svårforcerad. Luftfuktigheten är hög, särskilt öster om de två kärren som under stora delar av året genomsilas av rinnande vatten. Mängden död ved är god i stora delar av reservatet.

Figur 2. Karta över reservatets position inom en värdetrakt för tall, gran och trivallöv. Skullebo naturreservat är markerad med svart linje och omgivande skyddade områden är markerade med blå linje. Värdetrakten för trivallöv är markerad med rosa, värdetrakten för tall är markerad med blått och värdetrakten för gran har röd färg.

Området ligger i en värdetrakt för gran, tall och trivallöv och det finns flera andra skyddade områden i samma trakt.

Östgötaleden går genom området. Direkt intill reservatet ligger torpet Svensbo med flera anordningar för friluftslivet som Skogsstyrelsen ansvarar för.

Historisk och nuvarande vatten- och markanvändning

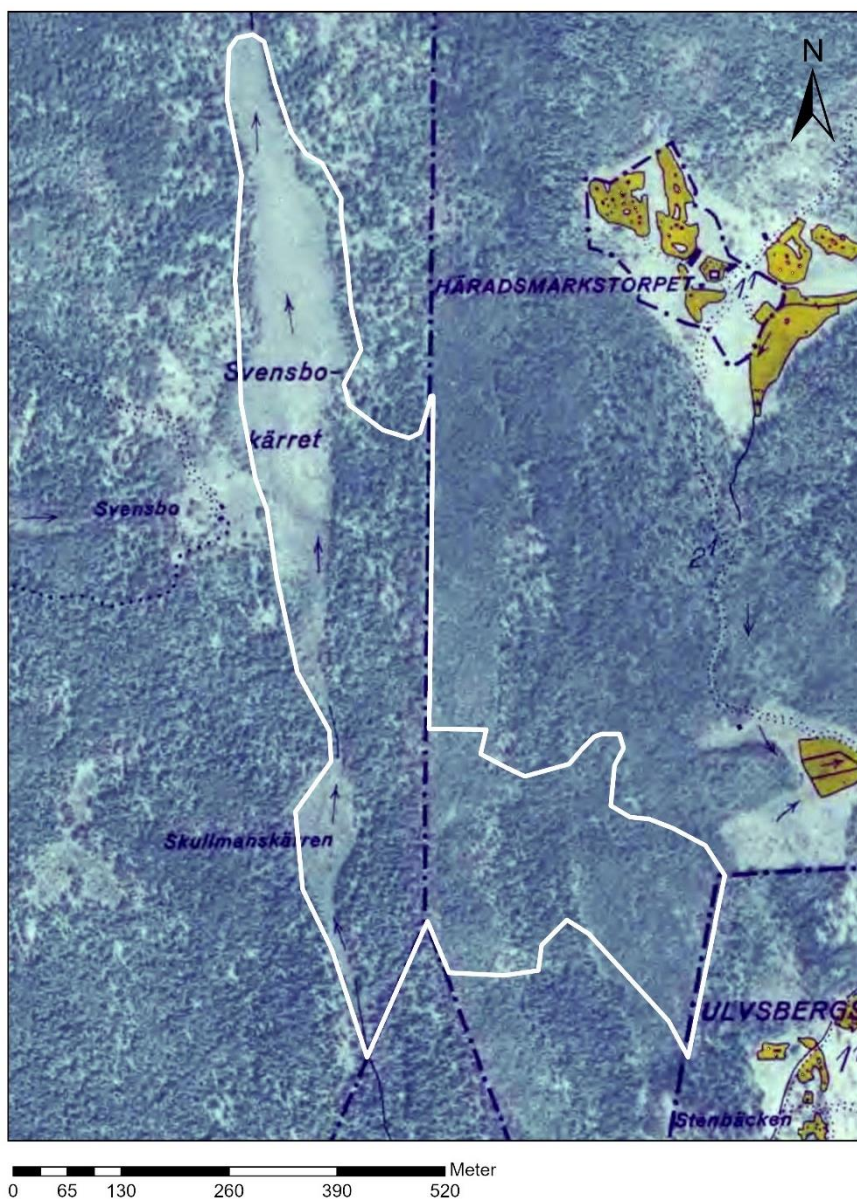
På den häradsekonomiska kartan från 1868-1877 kan det utläsas att fastmarken inom reservatsområdet till stor del täcktes av barrskog även på 1800-talet, men uppgifter visar på att i stort sett all skog kring Skullebo avverkades under slutet av 1800-talet. Svensbokärret ska då ha använts för att flotta timmer upp till sjön Limmern. Skogen inom reservatet blev dock till största delen kvarlämnad.

Vid Svensbo finns en restaurerad torpmiljö med äldre bebyggelse, trädgårdsgårdar och odlingsrösen som kompletterar den rika naturmiljön och illustrerar våtmarkens historia som slättermark. Torpet Svensbo har sina rötter i 1700-talet då torparfamiljen Nilsson flyttade in i det nya torpet år 1789. Att kärret tidigare har hävdats ses än idag i områdets kärlväxtflora.

Den sista torparen flyttade från gården 1938 och i mitten av 40-talet köptes fastigheten av dåvarande Skogsvårdsstyrelsen för att utbilda skogsarbetare och skogsägare, en verksamhet som pågår än idag.

Figur 3. På den häradsekonomiska kartan från åren 1868-77 kan det utläsas att gröna områden är slåtterängar, gula är åkrar och vita är utmark. Ringar är marker dominerade av lövträd och stjärnor är dominerade av barrträd. Observera att kartan är förskjuten åt väster i förhållande till inritningen av reservatet.

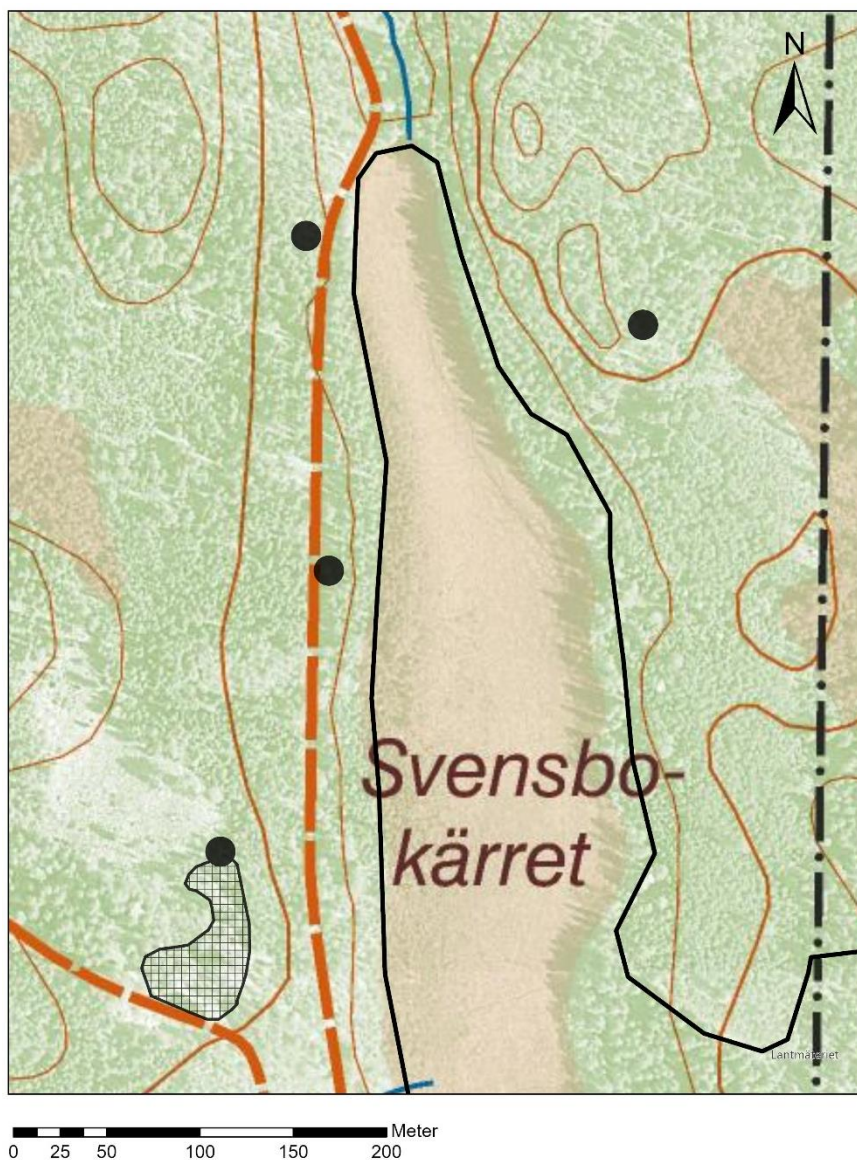
Figur 4. Den ekonomiska kartan från slutet av 1940-talet som har ett flygfotografi i bakgrunden.

Kulturhistoriska lämningar

Inga kulturhistoriska lämningar är registrerade i Riksantikvarieämbetes kulturmiljöregister men området är inte fullständigt inventerat avseende detta. I den händelse okända forn- eller kulturlämningar påträffas ska skydd och hänsyn till dessa tillgodoses, samt anmälan till Enheten för kulturmiljö vid Länsstyrelsen göras. Fornlämningar skyddas av kulturmiljölagen. Svensbokärret har tidigare använts som slättermark.

Strax intill Svensbo samt längs vandringsleden (vägen) finns några kolbottnar, registrerade i Skogsstyrelsens Skog och Historia-register (SoH-nr 3042346,

3042310 och 3042373). En grund efter kolarkoja är belägen vid den norra kolbotten.

Karta 5. Karta med kulturhistoriska lämningar. Svarta punkter markerar kolbottnar. Intill kolbotten längst i norr finns även grunden efter en kolarkoja. Det rasterade området utgör en fossil åkermark.

Områdets bevarandevärden

Biologiska bevarandevärden

I reservatet finns två större myrmarker. Det långsmala Svensbokärret har inventerats som ett medelrikkärr med flera arter av mossor och kärlväxter som indikerar detta. Här finns fetbålmossa, stor skedmossa, guldspärrmossa, käppkrokmossa, röd skorpionmossa, korvskorpionmossa, slätterblomma, snip och ängsnycklar. Förekomsten av ängsnycklar visar att Svensbokärret tidigare har

använts som en slåttermark. I söder finns de mindre Skullmanskärren som utgörs av en myrmark med yngre al, starttuvor och små vattenspeglar.

Skogen i området är en barrblandskog som i söder domineras av gran. Det finns flera blockiga partier med många skrymslen och håligheter. En del granar är senvuxna och cirka 150 till 200 år gamla. Många tallar är över 150 år gamla och på flera växer talticka. Det finns relativt mycket död ved spritt i hela området och skogen är flerskiktad. Skogens höga naturvärden är främst knutna till de äldre träden, förekomsten av död ved och den rika förekomsten av block. I reservatet finns svampar så som ullticka, svartvit taggsvamp, dropptaggsvamp, gullgröppa och korallfingersvampar. Närheten till kärren tillför fukt till skogen och gynnar arter som exempelvis kattfotslav, vedtrappmossa, grön sköldmossa, kornknutmossa och gammelgranslav. Orkidén knärot förekommer i området och det finns spridda förekomster av vågig sidenmossa. Det finns även ett parti med ett yngre trädskikt där det är glest mellan de äldre träden, men även här finns en del död ved och den höga luftfuktigheten ger gynnsamma förhållanden för känsligare arter.

Gällande fågelfaunan har arter som trana, större hackspett, spillkråka, talltita och entita observerats. Med tanke på naturmiljön kan även andra våtmarks- eller vattenberoende arter samt arter som behöver gamla eller döda träd trivas inom reservatet.

Figur 6. I reservatet finns exempelvis korallfingersvampar.

Figur 7. Naturvårdsintressanta arter i reservatet.

SVENSKT NAMN	VETENSKAPLIGT NAMN	KATEGORI	LIVSMILJÖKRAV
LAVAR			
Kattfotslav	Felipes leucopellaeus	S	Levande träd, hög luftfuktighet
Gammelgranslav	Lecanactis abietina	T	Levande träd, hög luftfuktighet
Brunpudrad nållav	Chaenotheca gracillima	NT	Jämn och hög luftfuktighet
Rostfläck	Arthonia vinosa	S	Bark, hög luftfuktighet
Glansfläck	Arthonia spadicea	T	Bark, hög luftfuktighet
Bårdlav	Nephroma parile	S	Bark av lövträd, kalkrika lodytor över mossor
Skriftlav	Graphis scripta	T	Bark av lövträd
MOSSOR			
Vedtrappmossa	Anastrophyllum hellerianum	NT	Murken tall-, gran- eller aspved
Käppkrokmossa	Hamatocaulis vernic osus	T, F	Mineralrika kärr
Späd skorpionmossa	Scorpidium cossonii	T	Mineralrika till kalkrika kärr
Korvskorpionmossa	Scorpidium scorpioides	T	Kalkrika och intermediära kärr
Röd skorpionmossa	Scorpidium revolvens	T	Kärr med måttlig mineralrikedom
Stor skedmossa	Calliergon giganteum	T	Mineralrika till kalkrika kärr
Fällmossa	Antitrichia curtipendula	S	Träd och sten
Långfliksmossa	Nowellia curvifolia	T	Fuktig ved, hög luftfuktighet
Vålgig sidenmossa	Plagiothecium undulatum	S	Frisk eller fuktig skogsmark
Grön sköldmossa	Buxbaumia viridis	F, S, N2000	Fuktig ved i sent nedbrytningsstadie
Kornknutmossa	Odontoschisma denudatum	S	Fuktig ved, ibland på mark
Flagellkvastmossa	Dicranum flagellare	S	Ofta något fuktig ved
SVAMPAR			
Gräddticka	Perenniporia subacida	VU	Fuktig ved av barr- och lövträd
Grantaggsvamp	Bankera violascens	NT	Mykorrhizza gran; örtrik granskog
Tallticka	Porodaedalea pini	NT	Levande gamla tallar, ofta kontinuitetsskog
Ullticka	Phellinidium ferrugineofuscum	NT	Granved

Kantarellmussling	Plicatura crispa	T	Döda delar av lövträd
Gullgröppa	Pseudomerulius aureus	S	Något fuktig ved av tall
Dropptaggsvamp	Hydnellum ferrugineum	S	Kontinuitetsskog med tall och gran
Korallfingersvampar	Ramaria sp	S	Kalkrika marker
Rödgul trumpetvamp	Craterellus lutescens	S	Med gran i kalkrika fuktiga marker
Fjällig taggsvamp	Sarcodon imbricatus s.str.	S	Med gran
Svartvit taggsvamp	Phellodon connatus	NT	Med tall, torr eller frisk mark
Vedticka	Fuscoporia viticola	S	Granved
KÄRLVÄXTER			
Knärot	Goodyera repens	F, VU	Äldre näringsrik barrskog
Ängsnycklar	Dactylorhiza incarnata	F	Rika kärr
Korallrot	Corallorhiza trifida	F, S	Kanten av fuktiga områden
Grönpyrola	Pyrola chlorantha	S	Sandig/torr/frisk mark i äldre barrskog
Blåsippa	Hepatica nobilis	S	Kalkrik barrskog
INSEKTER			
Bronshjon	Callidium coriaceum	S	Senvuxna nyligen döda granar
FÅGLAR			
Trana	Grus grus	N2000	Våtmarker i skogen
Spillkråka	Dryocopus martius	NT, N2000	Variationsrik äldre skog

KATEGORI	FÖRKLARING
S	Signalart för skog
T	Typisk art för naturtypen
NT	Rödlistad som nära hotad
VU	Rödlistad som sårbar
N2000	Ingår i art- och habitat- eller fågeldirektivet
F	Fridlyst (anges ej på fåglar och däggdjur)

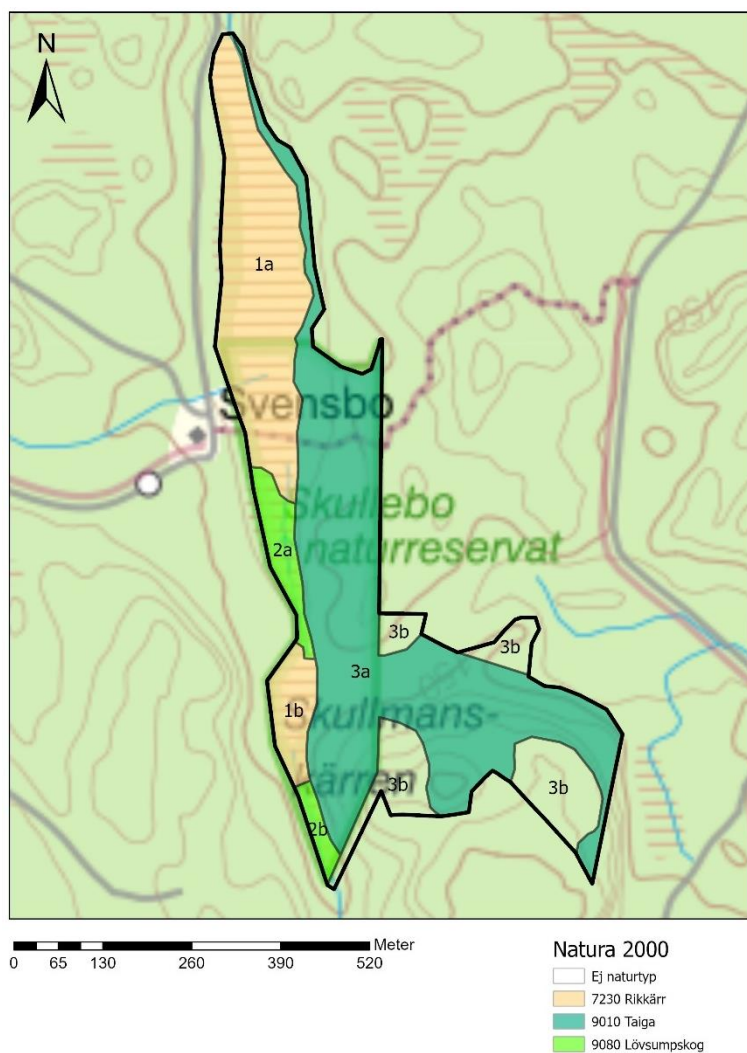
Natura 2000

Områdestyp, bevarandeplan och Natura 2000-bestämmelser

Området ingår inte i Natura 2000. Naturtyper avgränsas ändå för alla naturreservat som en del i Sveriges återrapportering till EU-kommissionen. Bevarandemål för naturtyperna anges under respektive skötselområde.

I området finns följande naturtyper:

Naturtyp	Areal, hektar
9010 Västlig taiga	13,1
7230 Rikkärr	6,5
7140 Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn	0,8

Figur 8. Karta över naturtyper enligt Natura 2000 och skötselområden.

Källuppgifter

Lantmäteriet Historiska kartor

Linköpings kommun, Naturvårdsprogram

SGU Berggrundsdatan och jordartsdatan

SLU Artdatabanken, Webb tjänsten Artportalen

Riksantikvarieämbetet, Kulturmiljöregistret, Fornsök

Skogsstyrelsen, Skog och historia-registret

Skogsstyrelsen Nyckelbiotopsinventeringen N 844-2017, N 857-2017, N 855-2017

Hagström, M. 2021. Inventering av rikkärr i Östergötlands skogsbygder 2017 och 2018. Länsstyrelsen Östergötland, rapport 2021:11.

Artportalen, Artdatabanken

Nilsson, M. 1995. Svensbo Ett torp i skogen, Lunnevals folkhögskola, Turismlinjen.

Plandel

Syfte med naturreservatet

Syftet med Skullebo naturreservat är att bevara den biologiska mångfalden och värdefulla naturmiljöer. Områdets grandominerade skogar på fuktig mark och andra ingående naturmiljöer som myrmarker, blockrika sluttningar, och övrig barrnaturskog samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska nås genom att naturreservatet undantas från skogsbruk och i huvudsak utvecklas genom naturliga processer. Naturvårdsbränning kan bli aktuellt i delar av området. Åtgärder för att återställa påverkade områdets hydrologi samt för att skapa död ved och friställning av enstaka ljusgynnade gamla träd kan bli aktuella liksom åtgärder för att bibehålla den öppna myrmarken. För att nå syftet för friluftslivet kan anordningar för friluftslivet bli aktuella så som anläggande av vandringsled och spång.

Disposition och skötsel av mark

- Naturreservatet ska skötas med försiktiga åtgärder med syftet att bevara och stärka områdets särpräglade natur med dess flora och fauna.
- Om träd faller eller uppenbart hotar att falla över vägar, vandringsleder eller andra anordningar för friluftslivet kan de flyttas undan eller fällas och lämnas. Ingen ved förs ut ur reservatet vid åtgärder utan lämnas som död ved med undantag för åtgärder i kärr- och sumpskogsmiljöer.
- Mindre åtgärder utförs för att skapa död ved av tall i delar som saknar eller har en liten mängd död ved.
- Hävd av kärrmiljöer för att gynna typiska arter för medelrikkärr.
- Genomföra hydrologiska återställningar på enstaka platser.
- Vid behov avdödning av ung inväxande gran i kärrmiljöer eller intill vandringsleder.
- Friställning av enstaka grova aspar eller andra grova lövträd där unga träd växer upp i kronan.
- Begränsa och/eller förhindra storskaliga angrepp av granbarkborre genom fällning och barkning av färskt angripna granar samt rotkapning och barkning av vindfällda granar.
- Skulle invasiva eller andra, för reservatet, främmande arter bli ett problem sett utifrån naturreservatets syfte kan detta hanteras och bekämpas på lämpligt sätt utifrån rådande kunskapsläge och erfarenheter.
- För att nå syftet för tillgängligheten och friluftslivet kan anordningar för friluftslivet bli aktuella.

Se vidare under respektive skötselområde.

Skötselområden

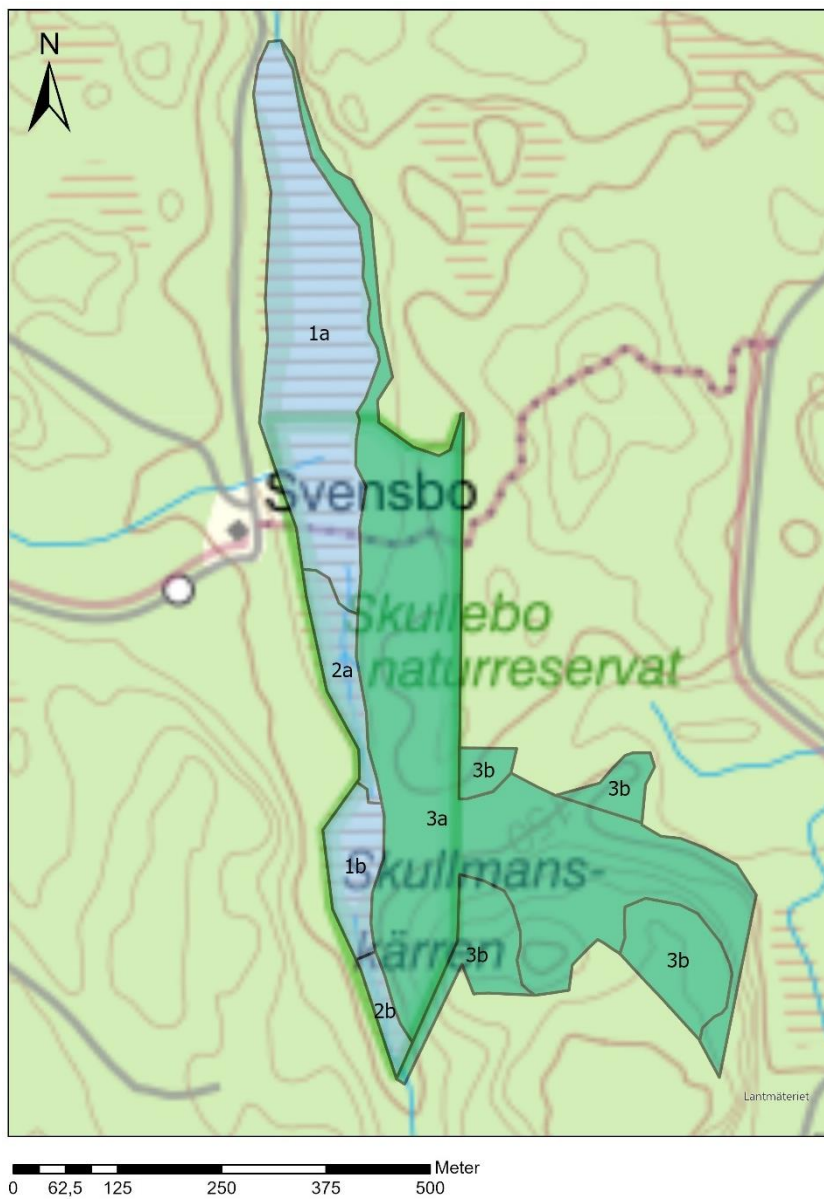
Reservatet är indelat i 4 skötselområden;

1a-b. Kärr

2a-b. Sumpskog/trädbevuxet kärr

3a-b. Barrdominerad blandskog

4. Anordningar för friluftslivet (figur 15)

Figur 9. Karta över reservatets skötselområden. Östgötaleden markerad med gul linje och svarta prickar genom naturmarken.

Skötselområde 1a-b, Kärr**Areal:** 7 hektar**Naturtyp enligt Natura 2000:** Rikkärr (7230) – 6 hektar**Målnaturtyp:** Rikkärr (7230) – 6 hektar**Beskrivning**

Svensbokärret och Skullmanskärret består till stor del av en myrmark. Stora ytor är vassbevuxna men det finns även öppnare delar med starr, vattenklöver och pors i strandkanten. Området är en före detta slåttermark och fortfarande finns en viss hävdgynnad flora. I Svensbokärret har flera arter av både kärlväxter och mossor som indikerar att området är ett medelrikkärr observerats. Här har fetbålmossa, stor skedmossa, guldspärrmossa, käppkrokmossa, röd skorpionmossa, korvskorpionmossa, späd skorpionmossa, slåtterblomma, snip och ängsnycklar noterats. Dock har området inte hävdats sedan 1990-talet vilket har resulterat i en kraftig igenväxning och det är oklart vilka av dessa arter som finns kvar. Vid Svensbokärrets utlopp finns spår efter åtgärder som ökat vattenflödet ut ur kärret då en hel del sten ligger precis intill bäckfåran.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Kärren hävdas och hålls öppna med inslag av enstaka träd så som senvuxna tallar och hyser en rik mångfald av typiska arter av kärlväxter och mossor. Området har en naturlig hydrologi.

Skötselåtgärder

- Restaurering av medelrikkärret genom till exempel naturvårdsbränning, röjning alternativt uppräckning av igenväxningsvegetation på ytor med igenväxning. Riset ska föras bort från området eller eldas. Slagning av vass inklusive bortförsel av material kan göras vid behov. Aktsamhet tas om senvuxna tallar och för att inte skada områdets höga naturvärden i övrigt, exempelvis genom körsador.
- Återställning av områdets hydrologi. Exempelvis genom restaurering av rensad tröskel vid myrens utlopp.
- Löpande hävd genom slåtter och röjning av inträngande buskvegetation och sly.

Skötselområde 2, Sumpskog/trädbevuxet kärr**Areal:** 1,2 hektar**Naturtyp enligt Natura 2000:** Lövsumpskogar (9080) – 1,2 hektar**Målnaturtyp:** Lövsumpskogar (9080) – 1,2 hektar**Beskrivning**

Delar av Svensbokärret och Skullmanskärret består av trädbevuxna kärr och sumpskogar. Dessa domineras till stor del av klibbal men det finns även mindre områden som domineras av senvuxen tall. Inblandat finns andra sorters lövträd och gran. I vissa delar finns det gott om vattenspeglar mellan tuvorna och från norr till söder rinner en bäck som är särskilt synlig i område 2a. Området håller en del fukt, särskilt intill bäcken och där det finns gott om öppna vattenspeglar, och hyser ett antal fuktgynnade arter av lavar så som rostfläck, glansfläck och kattfotslav.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Områdena utgörs av sumpskogar och trädbevuxna myrar med ett varierat trädskikt gällande trädslag och åldersfördelning. Tillgången på död ved är stor och här finns arter som gynnas av jämn och hög luftfuktighet. Markskiktet är en mosaik av torv, vattenspeglar, fastmark och rinnande vatten.

Åtgärder för att nå bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Eventuell återställning av områdets hydrologi.
- Om för yngning av gran hotar naturtypen kan åtgärder sättas in i form av avdödning av en del unga granar. Senvuxna granar får ej avdödas. Riktvärde för förekomst av gran är 10 procent i delområde 2a och 20 procent i delområde 2b.

Figur 10. En del av den lövdominerade sumpskogen i skötselområde 2a.

Skötselområde 3a-b, Barrdominerad blandskog**Areal:** 16,4 hektar**Naturtyp enligt Natura 2000:** Västlig taiga (9010) – 13,1 hektar**Målnaturtyp:** Västlig taiga (9010) –16,1 hektar**Beskrivning**

Barrblandskog med dominans av tall och gran med inslag av björk och asp. Granen dominerar något mot söder där det även är fuktigare. I delområde 3a ligger en stor del av trädens ålder på cirka 130 till 150 år och enstaka granar är uppemot 200 år. I delområde 3b är träden yngre. Skogen är mångformig och det finns mycket död ved av gran samt en del ved av tall. Den döda veden är ofta täckt av mossor så som vedtrappmossa, långfliksmossa och kornknutmossa. Det finns även vedsvampar så som gräddticka, tallticka, ullticka och gullgröppa. Trädskiktet består av både yngre och äldre träd. Hela området håller relativt hög luftfuktighet men i lågmarken är det än fuktigare och små partier med sumpskog finns. Det finns gott om block, både enstaka större samt samlingar med mindre block och sten. En del angrepp av granbarkborre finns i reservatet.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skogen har en varierad åldersstruktur med stort inslag av gamla träd, döda träd samt lågor. Omvälvande störningar i form av exempelvis insektsangrepp eller brand, kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär. Detta är en del av skogens utveckling. Typiska arter för en skog med lång kontinuitet så som olika arter av fåglar, mossor, lavar, svampar och kärlväxter ska fortleva på lång sikt och helst öka i utbredning eller populationsstorlek.

Åtgärder för att nå bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Delområde 3a lämnas i huvudsak orört. Påträffas grova aspar eller andra grova lövträd i behov av frihuggning kan dessa frihuggas från unga träd som växer upp kronan.
- En tipp med gammalt avfall och skrot ska saneras.
- I de delar som saknar eller har en liten mängd död ved i delområde 3b kan detta skapas, vid behov, genom ringbarkning och/eller fällning av tall. Inga träd över cirka 100 år dödas.

Figur 11. I den sydvästra delen av reservatet (delområde 3a) är terrängen storblockig och det finns gott om senvuxna gamla träd och död ved.

Figur 12. Delområde 3b består av yngre barrdominerad blandskog, delar av skötselområdet är dominerat av tall men det på bilden domineras av gran. Bilden visar den yta som vätter mot nordost.

Skötselområde 4, Anordningar för friluftsliv

Beskrivning

Genom reservatet går en del av Östgötaleden och över kärret består leden av en bred spång. Till Östgötaleden finns det flera hänvisningsskyltar och en stor skylt med karta. Intill skylten finns parkeringsmöjligheter. Utanför reservatet ligger Skogsstyrelsens Skogsgård som är öppen för allmänheten med bland annat övernattningsstuga, vindskydd och grillplats. Strax utanför reservatets norra spets finns ett vindskydd med grillplats tillhörande Skogsgården. Förbi vindskyddet går en vandringsled som ansluter till Östgötaleden.

Mål

Informationen i området är lättillgänglig och bidrar till och förhöjer upplevelsen av besöket. Informationen bidrar till att syftet med områdesskyddet uppnås. Områdets friluftslivsanläggningar är i gott skick och underlättar för besökare att uppleva området. Reservatets gräns är tydligt markerad.

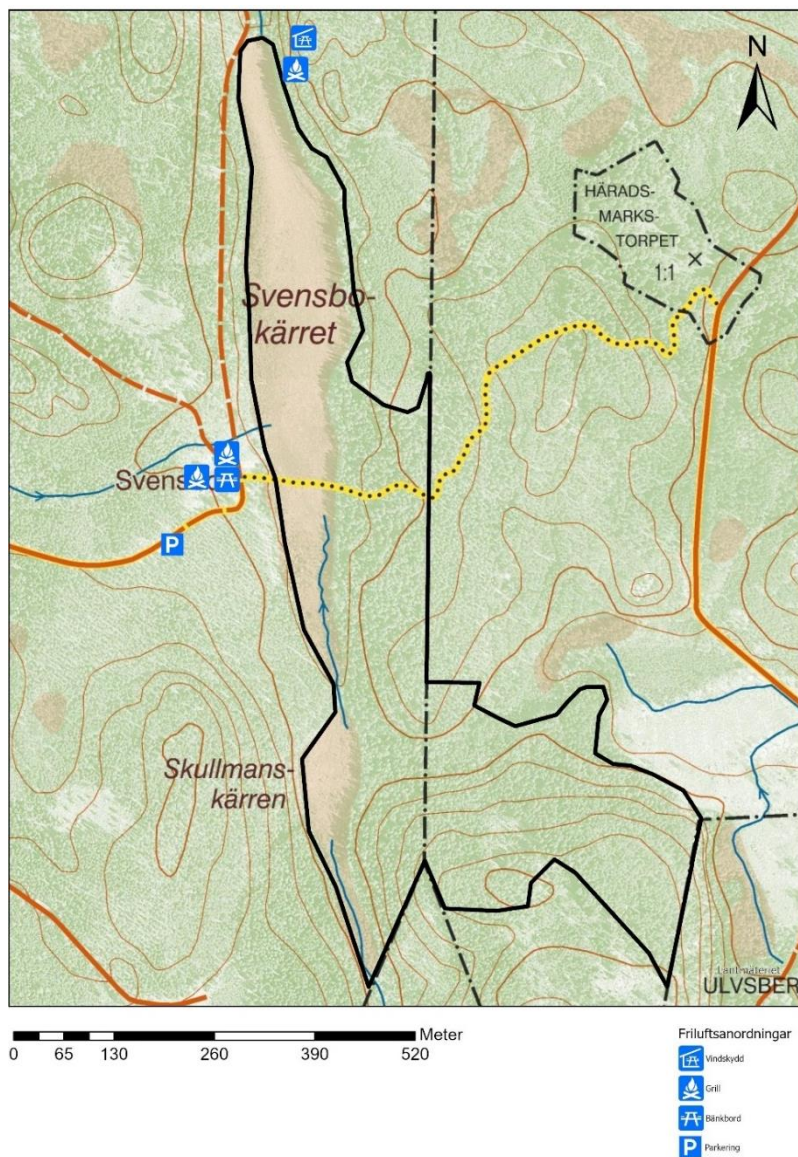

Figur 13. Över Svensbokärret består Östgötaleden av en lång spång.

Åtgärder

- Skylt med information om området placeras på lämplig plats, exempelvis intill skylten för Östgötaleden.
- Ytterligare vandringsleder kan anläggas.
- Ytterligare sträckor med spång kan anläggas där så behövs för vandringsledens funktion.

- Spången över Svensbokärret kan utvecklas med åtgärder så som breddning av spången, anläggning av en utkiksplats samt bänk/bord. Åtgärden får inte påverka höga naturvärden så som exempelvis förekomst av orkidéer.
- Igenväxningsvegetation av ung gran kan glesas ut eller tas bort i de närmsta metrarna kring vandringsleder för att främja framkomligheten, även som en förebyggande åtgärd.

Figur 15. Karta över befintliga (2024) friluftsanordningar i och nära reservatet. Östgötaleden är markerad med gul linje och svarta prickar, Skogsstyrelsens led är markerad med Cerise linje. Blåa symboler visar var det finns vindskydd, grillplatser, rastbord och parkering.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Figur 16. Underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder såväl lokalt i reservatet som regionalt i länet. De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att förvaltaren måste prioritera mellan åtgärder i länets alla reservat. Prioritet är indelat i 1 till 3, utifrån hur viktigt det är att genomföra för att nå bevarandemålen.

Skötselåtgärd	Skötselområde	När	Prioritet
Informationsskylt	4	2024-2026	1
Tipp med avfall och skrot saneras	3	2024-2025	3
Avdödning av inträngande gran	2b	Vid behov	3
Anordningar för friluftslivet så som utbyggnad av spången över Svensbokärret och/eller anläggning av spång på blöta ytor på övrig vandringsled	4	Ej tidssatt	3
Anläggande av ytterligare vandringsled	4	Ej tidssatt	3
Avdödning av igenväxningsvegetation av gran kring vandringsleder	3	Vid behov	2
Borttagande av en stor del av igenväxningsvegetationen i kärren	1a, 1b	2024-2026	1
Hävd av kärren	1a, 1b	Vid behov	1
Hydrologisk utredning följt av eventuell hydrologisk återställning	1a-b, 2a-b	Planperioden	1

Jakt

Jakt är tillåten inom hela reservatet. Vid jakt får jakthund användas.

Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning av reservatsgränsen har utförts av naturvårdsförvaltaren enligt Naturvårdsverkets anvisningar och underhålls vid behov.

Tillsyn

Länsstyrelsen är ansvarig för tillsyn av reservatet.

Dokumentation och uppföljning

Uppföljning av skyddade områden är nödvändigt för att effektivisera och förbättra naturvårdsarbetet i skyddade områden. Uppföljning i skyddade områden ska alltid vara kopplad till syftet med det skyddade området. Uppföljningen ska ligga till grund för revidering av skötselplanen.

Inventeringar

Inventering av typiska arter för medelrikkärr kan bli aktuellt efter genomförda restaurerings- och skötselåtgärder. Exempel på artgrupper är mossor, trollsländor, mollusker och kärlväxter (särskilt orkidéer). Inventering av vedlevande insekter kan bli aktuellt i reservatets skogliga delar. Inventering av fåglar kan bli aktuellt i reservatet, så som exempelvis skogshöns.

Figur 17. Inventeringar som med fördel kan göras i reservatet.

Inventeringar	Skötselområde	Prioritet
Arter i medelrikkärr	1a-b	1
Vedlevande insekter	2a-b, 3	2
Fåglar, exempelvis skogshöns	Samtliga	3

Uppföljning

Uppföljning av bevarandemål

Uppföljningen ska ske enligt en för reservatet beslutad uppföljningsplan som anger målindikatorer, tröskelvärden och metodik kopplade till bevarandemålen för olika naturtyper i denna skötselplan. Uppföljningsplanen ska hållas uppdaterad av Länsstyrelsen. Uppföljningsplanen ska ha sin utgångspunkt i den regionala uppföljningsplanen för Östergötland och genomförs enligt gällande nationella riktlinjer.

Dokumentation av skötselåtgärder

Alla skötselåtgärder som utförs inom naturreservatet ska dokumenteras skriftligt. Mer omfattande åtgärder ska även fotodokumenteras. I dokumentationen ska framgå vilka åtgärder som genomförts och när de genomfördes, samt vem som utförde åtgärden. Strukturella beståndsförändringar efter storskaliga störningar ska alltid följas upp.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Alla i planen redovisade åtgärder bekostas av offentliga medel. Även andra finansörer, exempelvis fonder eller stiftelser, kan bli aktuella. Dessa medel ska i så fall administreras av Länsstyrelsen.

**Länsstyrelsen
Östergötland**

www.lansstyrelsen.se